

HISTORISK TILBAKEBLIKK:

To søstre og ystersker, Magnhild Bergseng og Aagot Brathovde i døra på Skei Ysteri i 1914. De hadde to kroner dagen i lønn.

Skei Ysteri hadde drift 100 dager hver sommer.

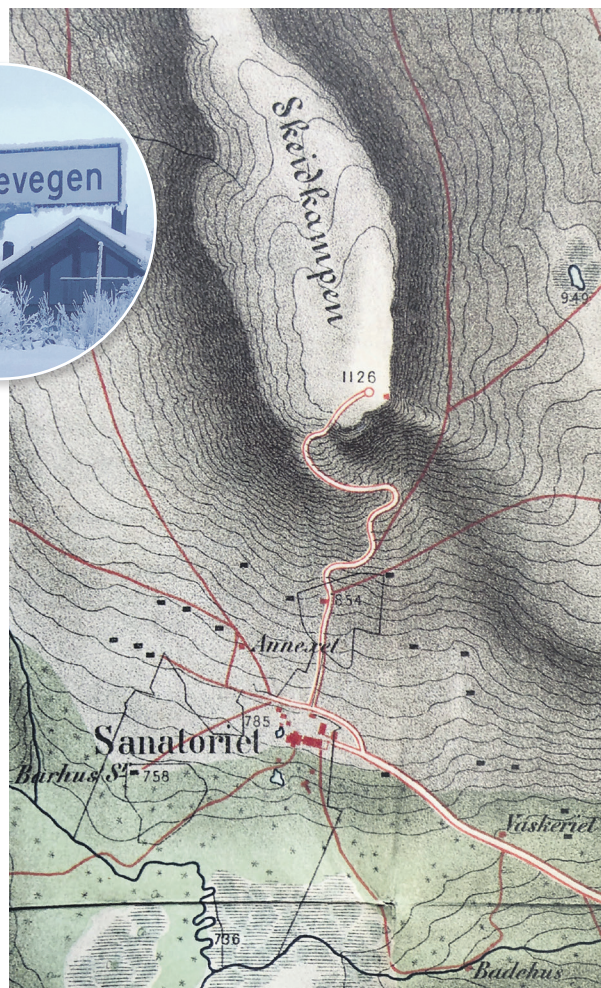
Hanna og Aslaug Woldslie 18 og 13 år, budeier på Majorslisetra i 1920. Mjølka frakta de i ei handkjerre med jernhjul ned til Skei Ysteri.

Opprinnelsen **BAK NAVNET**

Enkelte steds- og veinavn vekker mer nysgjerrighet enn andre. Her er historier som er verdt å nevne.

Av Åse Kari Gravråk

Utsikt fra Glåmhaugen mot Skeikampen.

Hus og veier ved Høifjeldssanatoriet etter deres eget kart fra 1891

I dag har hyttefeltet erstattet en del tidligere skogs- og beitearealer på Skei, området der det i følge kilder skal ha vært seterdrift helt siden 1600-tallet. Hyttefeltene har ofte fått navn etter grunneiere/gårder og setre, gjerne sammensatt med geografiske lokaliteter og andre terrengformasjoner (naturnavn). Kjoslia, Slåseterlia, Frøyseseter og Sørsketjernet er typiske eksempler, mens overraskende historier og hendelser kan vise seg bak andre navn.

Skeikampen

Navnet Skei, eller skeid, viser seg å stamme fra den tida da folk kom sammen i fjellet til et årlig stevne med hestekamper (!) kappriding, varebytte, leik og slagsmål. Selve ordet skeid betyr bla. veddeløp/kappritt. Trolig samla gausdølene inn hestene sine på Skei og hadde slike stevner for over tusen år siden. I Ringebu-fjellet, på ei slette ved Svinslåa, skal det ha vært slike stevner frem til ca. 1750. Skeidkampen er opprinnelsesnavnet til Skeikampen, og området skal også ha blitt kalt Skeidsetrene fra den tida sanatoriet ble bygget.

Sanatorieveien

Denne veien er naturlig nok oppkalt etter Gausdal Høifjeldssanatorium som ble åpnet i 1876. Historien om sanatoriet kan du lese i en tidligere utgave av *Visit Skeikampen*, nr. 1 – 2017.

Ysteriveien

Som navnet sier har det vært et ysteri her. Skei Ysteri kom i gang i 1908 og det var setereiere som drev det i fellesskap. Ysteriet var et sommerhus som ble satt opp nederst på Majorslilykkja, med Segalstadsetra som nærmeste nabo. Ysteriet var i drift ca. hundre dager hver sommer, og de som ysta kalt ble kalt ystersker eller meiersker. De hadde en dagslønn på 1-2 kroner dagen.

Historien forteller at ysteriet leverte mye av mjølka og fløten til sanatoriet på Skei, mens det meste av rauosten (brunosten) ble levert kassevis og sendt med tog til grossist i Oslo. Det første året ysteriet var i drift ble det levert 89 kasser ost til Ole Lie i Christiania for 4. 242,61 kroner. Dvs. 48 kroner kassen i snitt, eller ei krone pr. kg. I tillegg kjøpte mjølkeleverandørene 1027 kg. ost. Kvitosten var billig fordi den var mager og uten fett, dermed ingen kvalitetsost. I 1918 var nok mange av gjestene på Sanatoriet innom ysteriet på Skei og kjøpte seg en godbit. Kontantsalget fra ysteriet var på hele 4.425 kroner.

Skei Ysteri med tomt ble fradelt Voldslia i 1919 og solgt til Oluf Chr. Wulfsberg for 11.000 kroner. Han eide også Optun i Musdal og Svingvold Ysteri. Hvor lenge Skei Ysteri var i drift er ukjent, men mjølkekjøringa ned til

Gausdal Ysteri starta i 1926.

Majorsligutua

Voldslia, eller Majorslia, har hatt seter på Skei så langt tilbake opplysninger finnes, minst i 335 år. Navnet Majorslia og Majorslisetra kommer fra kaptein og senere major Hans Bernt Cold (1730-1812). Han var eier av Voldslia, og offiser-graden hans henger altså fortsatt i navnet på setra.

Austlid Glåmhaugen

Per Austlid fra garden Austlid i Gausdal bygget Austlid Fjellstue i 1950. Glåmhaugen har fått navnet sitt etter haugen som ligger øverst i hyttefeltet. Her gikk budeiene i gamle dager for å speide etter dyrene. Å speide er å glåme på gausdøl. Her på haugen var det god utsikt over området, og i dag er det hytteeiere som nyter utsikten.

Kilde: Jarle Bye (2004): *Nordfjellet, Setertrakter i Gausdal i endring*